

ANIVERSĂRI

ACADEMICIANUL GHEORGHE GHIDIRIM –
CREATOR DE ŞCOALĂ

„Oamenii de geniu sunt meteori
destinați să ardă pentru a-și lumina secolul”
(Napoleon Bonaparte)

În cronică vieții academice și medicale jubileul de 80 de ani a domnului academician Gheorghe Ghidirim, Omului de cultură, Chirurgului și Savantului cu renume, se înscrie ca o sărbătoare a medicinei moldave pe care o slujește cu devotament, pasiune și dăruire exemplară, adăugând noi valori și noi tradiții intrate în istoria medicinei autohtone, acestea fiind legate de numele Domniei Sale.

De unde i se trag vocația, aptitudinile, pasiunea pentru chirurgie, de unde a pornit chemarea sufletului, cine i-a plămădit ascensiunea?... Familia, nevoile copilăriei, școala, satul natal? Dar poate urmând studiile la colegiul de medicină din Tighina, apoi la Facultatea de medicină a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău cu toate vitregiile timpului? Întotdeauna a fost un student sânguincios, activ și strălucit, în toate clasificându-se printre lideri. De altfel, ca și în activitatea ulterioară, indiferent de vârstă, funcție și postul ocupat.

E greu de presupus ce l-a determinat pe dr. Ghidirim, viitorul ilustru chirurg, mare dascăl și savant să-și consacre viața celui suferind, prosperării științei și chirurgiei autohtone. Este fără echivoc și incontestabil faptul, că numai marea pasiune pentru medicină, nesecata sete de cunoștințe, dăruirea de sine, capacitatea de muncă și perseverența i-au determinat urcușul în cariera profesională și de cercetare, l-au înălțat și l-au plasat în fruntea celor mai mari oameni ai timpului.

Calea în știință debutează cu doctoratul la Catedra Chirurgie de facultate, unde sub conducerea vestitului chirurg Nicolae Anestiadi, susține teza de doctor în științe medicale „*Modificările tensiunii venoase și altor indici hemodinamici în afecțiunile chirurgicale ale plămânilor*”. Profesorul și chirurgul Nicolae Anestiadi i-a devenit un permanent exemplu în activitatea sa didactică, curativă și științifică ulterioară, și marele **dascăl-ideal**, pe care l-a venerat cu atâta pietate tot restul activității sale didactice, cultivând același simț de recunoștință și numeroaselor generații de studenți.

Devenind în anul 1979 șef la catedra de Chirurgie Generală la care a activat până în 1992, cercetarea științifică rămâne în centrul activității sale, continuând investigațiile într-o problemă controversată și dificilă a chirurgiei – pancreatita acută. Împreună cu marele chirurg rus Vladimir Filin, savantul Gheorghe Ghidirim a schimbat concepția despre evoluția acestei maladii și mai ales a pledat pentru temporizarea actului operator, ce a condus la reducerea substanțială a letalității la acest contingent de bolnavi. Zeci de publicații, rapoarte la congrese unionale și internaționale, încununează opera savantului Gheorghe Ghidirim prin susținerea tezei de

doctor habilitat în științe medicale în 1983 la tema: „*Complicațiile pancreatitei acute (patogenia, tabloul clinic, diagnosticul, tratamentul)*” în Centrul Științific Unional de Chirurgie din Moscova și în 1986 i se conferă titlul științifico-didactic de profesor universitar.

La această etapă de activitate energicul profesor Gheorghe Ghidirim lucrează insistent la fortificarea catedrei prin selectarea de cadre, crearea propriei școli de chirurgie, împărtășind cu colegii și discipolii opera sa de excepție și oferindu-le multiple idei, care ulterior au servit izvor nesecat în cercetările științifice ulterioare, mentorul Ghidirim fiind întotdeauna catalizatorul și modelul autoperfecțiunii. Din anul 1992 când este numit șef de Catedră Chirurgie nr.1, care din 1994 poartă numele marelui pedagog Nicolae Anestiadi, savantul Gheorghe Ghidirim trasează obiective clare și concrete în activitatea științifică, axând cercetările principale în domeniul patologiei pancreasului, a căilor biliare și hemoragiilor digestive superioare etc.

Odată cu activitatea sa polivalentă: didactică, clinică, statală și socială, profesorul Ghidirim rămâne și în continuare fidel prosperării științei medicale autohtone. Și aici, domnul Ghidirim croiește cale societății medicale naționale spre organismele academice și științifice naționale și internaționale. Astfel, cu aportul dănsului, în 1990 Republica Moldova devine membru al Uniunii Medicale Balcanice, al cărui membru de onoare devine. La inițiativa și cu participarea sa pentru prima dată în istoria ținutului basarabean, în 1993 este creată secția Medicală a Academiei de Științe a Moldovei. Urmare firească a unei cariere academice exemplare a fost alegerea Domniei sale ca membru titular al Academiei și Președinte al Secției medicale nou-formate. Activitatea științifică multilaterală a condus la alegerea Domniei sale în 1993 ca Membru de Onoare al Academiei de Științe Medicale, iar în 1994 – Membru de Onoare al Societății de Chirurgie din România. Anul 1996 este recunoscut ca cel al activității de pionierat a dlui Ghidirim în domeniul chirurgiei laparoscopice, fiind ales și Membru de Onoare al Societății de Chirurgie laparoscopică din România, iar din 2008 – Membru al Asociației Internaționale de Chirurgie Endoscopică. La Congresul VIII al Chirurgilor din Republica Moldova în 1997 academicianul Gheorghe Ghidirim este ales Președinte al Societății de Chirurgie, activând timp de 10 ani. Din 1998 este Membru al Societății Internaționale de Chirurgie hepato-pancreato-biliară, iar în 1999 drept recunoștință a activității chirurgicale, este ales membru al Societății mondiale de Chirurgie. Ulterior activează ca Membru al Consiliului Suprem pentru Știință și dezvoltare Tehnologică, Membru al Consiliului Suprem pentru Acreditare și Atestare, președinte al Comisiei de Atestare a chirurgilor din Republica Moldova, președinte al Consiliului Științific Specializat pentru susținerea tezelor științifice în chirurgie în cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”. În toate aceste posturi, medicul-chirurg, profesorul, academicianul Gheorghe Ghidirim își consacră toată energia și cunoștințele întru prosperarea Medicinii basarabene, științei medicale și sănătății poporului Republicii Moldova.

Pe parcursul ultimelor decade este redactor-șef al revistei „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei”, membru al colegiului de redacție al revistelor „Chirurgia” din București, „Jurnal de Chirurgie” din Iași, „Arta Medica”, „Moldovan Medical Journal”, „Revista de Științe ale Sănătății din Moldova” din Chișinău. Totodată, participând la multiple foruri științifice internaționale, Domnia Sa este mesagerul chirurgiei și medicinei basarabene în Europa și pe mapamond. La multiplele foruri internaționale s-a prezentat întotdeauna cu demnitate, destoinicie și cu adevărată mândrie pentru medicina autohtonă și pentru întreaga școală moldavă de chirurgie – trăsătură mult apreciată și cultivată elevilor săi.

Academicianul Ghidirim întruchiează conceptul major de școală autohtonă de chirurgie care începe cu ilustrul profesor Nicolae Anestiadi și care continuă prin discipolii proprii. Domnia Sa prețuiește ideea de „școală chirurgicală” și este mândru că s-a format și i-a cunoscut, a activat cu marii săi înaintași, care au ilustrat acest concept vechi de la Hippocrate. Ceea ce a primit de la iluștrii săi dascăli, a dăruit cu generozitate discipolilor într-o armonie superioară a existenței, grăitoare pentru noblețea sufletului său și a însușirii lui supreme. Intervențiile chirurgicale efectuate de academicianul Ghidirim au fost întotdeauna demonstrații de tactică intraoperatorie și tehnică chirurgicală, fiind adevărate lecții practice pentru numeroșii săi elevi. Cursurile și demonstrațiile practice au îmbinat întotdeauna cel mai concret noțiunile legate de activitatea chirurgicală curentă, dovedind din plin vocația sa de mentor. Domnia Sa a reușit marea diseminare a elevilor, discipolilor și chirurgilor instruiți în clinică și doctorat, să dezvolte serviciile de chirurgie din întreaga Basarabie și nu numai. A format chirurghi, ajunși ulterior distinși specialiști, șefi de secții sau directori de unități sanitare, unii – profesori universitari. În viziunea Domniei Sale școala înseamnă să poți descoperi tinerele talente, să-i formezi, să-i educi, să le ajuți să-și găsească locul de activitate pentru ași desăvârși menirea lor de medici și chemarea de chirurghi.

Pe parcursul activității sale a abordat segmente majore în chirurgia generală, cum ar fi: chirurgia pancreasului, chirurgia complicațiilor ulcerului gastroduodenal și a căilor biliare, chirurgia miniinvazivă și la-

paroscopică, chirurgia bariatrică, managementul traumatismelor abdominale și politraumatismelor, chirurgia hipertensiunii portale, precum și din domenii lansate din chirurgia generală: anesteziologia, chirurgia toracică și cardiacă, managementul sanitar etc.

Activitatea de cercetare a academicianului Gheorghe Ghidirim s-a materializat în 13 teze de habilitat și 19 de doctor în științe medicale pe care le-a condus. Clinica dlui academician Ghidirim a pregătit peste 20 secundari clinici, 150 rezidenți-chirurghi, Domnia Sa contribuind mult și la educarea a 55 de promoții de studenți ai Alma Mater. Posesorul unei culturi generale impresionante, toate publicațiile și comunicările de specialitate au ca trăsătură comună stilul clar, concis, dar în același timp captivant pentru cititor, îmbinând rigoarea științifică și talentul literar. De-a lungul anilor a publicat în țară și străinătate multiple lucrări științifice (peste 450), 5 monografii, 2 manuale, 15 brevete de invenție. Indiferent de treapta de formare a chirurgilor, fie studenți absolvenți, rezidenți sau specialiști, găsesc în prelegerile, lucrările publicate și monografiile Domniei Sale numeroase elemente practice, onest prezentate și încă de mare utilitate.

Noi, discipolii Domniei sale ne considerăm norocoși de faptul că soarta ne-a adus aproape de Domnia Sa: să-i învățăm lecțiile de chirurgie și de viață. Căci în toate ce face, ne demonstrează întotdeauna valorile supreme ale lucrurilor. Și nu în ultimul rând – bunătatea și simplitatea de Om Mare, din care este plămădită întreaga-i ființă și de care au parte din plin toți cei din jur care comunică cu Domnia Sa: fie pacienți, studenți, asistente sau infirmiere, fie colegi mai tineri sau nu prea. Este accesibil pentru fiecare, se angajează în problema fiecăruia, tuturor le are un cuvânt de spus, încurajându-i. Întotdeauna a pus în față caracterul umanist, grija față de cel sărman și aflat în suferință, respectul muncii și al calităților umane. Și mai e un lucru, care neapărat vreau să-l relatez: este felul Domniei sale de a vorbi, de a conversa, de a pune în discuție orice problemă de la egal la egal, fără a te face să simți marea distanță la care te afli ca subaltern, fără a-i simți înălțimea la care pe drept se află ca somitate. Astfel, aplecându-se la sufletul fiecărui dintre noi, ne face să ne simțim la același nivel, fără să ne dăm seama de aceasta. Noi, colegii, suntem norocoși datorită faptului că îi simțim prezența, sprijinul și grija părintească permanentă, aprobarea sau dezaprobarea Domniei sale în ceea ce facem.

Sunt domenii în care *niciodată* nu vor exista comparații. Cultura sa, dimensiunea multilaterală a personalității sale, stăpânirea și verticalitatea pe care le-a demonstrat de atâtea ori și le demonstrează în continuare, sunt *inegalabile și incomparabile*. Cu modestie, dar cu perseverență și tenacitate, academicianul Ghidirim s-a impus pe sine ca o adevărată personalitate notorie, de părerea căruia nu se poate să nu se țină seama, astfel fiind printre cei mai valoroși profesori de chirurgie și savanți, de care a avut parte vre-o dată medicina Moldovei. La jubileul de 80 ani Domnia Sa vine în fața pacienților, colegilor și discipolilor cu un palmares bogat de cunoștințe și experiențe de excepție pe care le-a acumulat în calea sa de glorie profesională și le împărtășește necondiționat în serviciul Societății și Poporului. Și ca un mare dascăl ce a investit în oameni, trăiește cu marea speranță, că tot ce a cultivat și a promovat cu atâta grijă, va da roadele așteptate. Căci, întotdeauna a înaintat față de sine și de noi, discipolii Domniei Sale, noi sarcini pe care trebuie să le atingem, cât de anevoioase ar fi. Iar exemplul său, activitatea și realizările sale, sunt argumentul care *ne face să credem că se poate*.

La moment aniversar îndeplinim acum modestul gând – drept respectuos omagiu, admirație și întreaga recunoștință Dumneavoastră, domnule academician, care prin jertfa propriei ființe, ați pus la baza devenirii noastre tot sufletul, forță creatoare a muncii, înalta conștiință a datoriei. Și cu ocazia frumoasei aniversări colaboratorii catedrei de Chirurgie nr.1 „Nicolae Anestiadi”, discipolii Dumneavoastră, Vă felicităm din suflet, urându-vă multă sănătate, energie creatoare și noi realizări întru prosperarea științei și practicii medicale. Să ne trăiți la mulți ani!

Gheorghe Rojnoveanu

Dr. hab. șt. med., profesor universitar